

вателни дни циганите взаимно си гостуват на семейните трапези, които са придружени от много вино, песни, танци и общо веселие... Честването на „какава“ в Тракия (както и в целия вилает Румели) започва в деня на св. Георги – 23 април” (Цит. по Марушиакова, Попов 2007: 65).

През 30-те год. на XX век йерлиите от Кюстендил също го отпразнуват три дни: „Гергьовден – на 5-ти му викат Елез, на 6-ти – Хедерлез.... На 5-ти през нощта огън се пали, кой до кога издържи. На сутринта се ходи до реката за върбови пръчки. И си кичиш къщата да дойдат гости, клиенти по-често. И агнето се пече цяла нощ, а една нощ преди това агнето трябва да се заколи в къщата. И горе на „Караджа бунар“ се хвърлят железни пари. И с лепило – трябвало пара от момче на момиче да се залепи. И колани си правят големи....

Преди имаше стари хора тупанджии – с големи тупани и тънки тъпанарки, и пръчки в дясната ръка – и край реката те си носят ракия, бира, месо. И после ходят, пият кой къде може. След обяд правят хора, музика

На третият ден вечерта се изпраща Хедерлези в дома” (м., р. 1928 г. (Цит. по Просто начин на живот 2004: 148-149).

Празнуват го и “дасикане”, и “хорохане” рома /наричат го “Хедерлез”, “Идерлез”/ и всички подчертават, че това е един и същ празник, но различни имена (Колев 2003: 208-209; Petrovic 1935: 61-69).

Обредите и ритуалите по Гергьовден, повечето от които се извършват от жените, имат предпазващи и продуциращи (възпроизвеждащи) функции. Част от тях са свързани с представата, че зелената растителност и водата имат силата да дават здраве и плодovitост, друга – с любовно-брачните гадания и предсказания, трета – с „курбанът“ на агне като семейно-родова жертва.

На 5-и май вечерта жените поставят венци или китки със зеленина в входната и дворната врата на къщата. Различни са включените в тях растения. При лахо китката е от орех, люляк и коприва; при фичерите от селата от коприва и крушови клонки, а в градовете – от лепишка* /”лепилос“ от орех и люляк; при хорохоя в града – от орех и цъфнали пролетни цветя, тези от селата провесват под навеса на къщата копривени стръкове, които наричат за всеки член от семейството. Лингурарите и кардарашите слагат крушово клонче, а бургуджиите и “тракийските” калайджии – здравец и сливи-джанки (поставят и на прозорците). Най-общо всички казват, че това е за здраве и дълголетие (здравеца, ореха, копривата), за плодороди (крушата, сливата-джанка), да е весело в къщата (люляка, цветята). Лахо поставят свещ на венеца. Фичерите палат две свещи и първо ги слагат в

* лепка – вид зелена трева, която лесно се залепя за дрехата